

Artykuły, Rozprawy

Статъи, Доклады

Milan M. Miladinović

O nowym humanizmie *Novi humanizam*

О новом гуманизме

Współczesny świat znalazł się na rozdrożu. Wszak obecnie w świadomości ludzi dominuje przeszłość nad przyszłością. Mocarstwa zachodnie stosują nowe wyrafinowane sposoby prowadzenia wojen, wykorzystując w tym celu najnowsze uzbrojenie. We własnym wąskim interesie niszczą, zniewalają, narzucają podbitym słabszym militarnie narodom swoje retrogresywne ideały, wzorce, systemy wartości, nakazy i zakazy, swoje zdegenerowane postawy, sposoby zachowań i modele życia. Pod hasłami dążności do respektowania „praw człowieka” i zapobiegania „katastrofie humanitarnej” faktycznie powodują naruszenie tych praw, doprowadzają do urzeczywistnienia takiej katastrofy, jak również masowego ludobójstwa, degradacji ekonomicznej, społecznej, politycznej, kulturowej i cywilizacyjnej pokonanych narodów. Równocześnie mocarstwa zachodnie zdecydowanie przeciwstawiają się praktycznym zastosowaniom wartościowych, korzystnych dla ludzkości nowych osiągnięć myśli techniczno-technologicznej i społecznej, które mogłyby efektywnie przyczynić się do zapobiegania naruszeniom praw człowieka i niedopuszczenia do zaistnienia katastrofy humanitarnej.

Ludzkość ma powody do obawy o swą przyszłość. Wszak w państwach kapitalistycznych mamy do czynienia z totalnym kryzysem wartości moralnych i humanitarnych. Został zlekceważony i zaniechany moralno-humanitarny aspekt cywilizacji techniczno-technologicznej, która funkcjonuje w sposób wybitnie destrukcyjny. Zagrożone zostało samo biologiczne istnienie ludzkości.

Wypaczone zostały zasady moralne, polityczne, społeczne, socjalne, kulturowe i cywilizacyjne. W społeczeństwach kapitalistycznych coraz bardziej dochodzi do głosu wszystko to, co niemoralne, wypaczone, destruktywne, nieludzkie, egoistyczne, zakłamane i fałszywe – panoszą się różnorodne wyuzdane, perfidne, wyrafinowane formy terroryzmu indywidualnego, grupowego i państwowego. Grabieżczo, bezlitośnie niszczone są dobra materialne i kulturowe. Kryzys ekologiczny poważnie zagraża życiu ludzkiemu i stawia pod znakiem zapytania możliwość istnienia przyszłych pokoleń. Dla osiągnięcia przez zachłannych kapitalistów doraźnych zysków niszczone są w sposób niefrasobliwy bogactwa przyrodnicze. Wprost niewyobrażalnie narasta zakłamanie wszystkich środków masowego przekazu, przyczyniając się tym do wypaczania, infantylizacji i zniewalania umysłów, postaw i zachowań zarówno osób pojedynczych jak i całych narodów. Porządek prawny utracił swą pewność, stabilność, szacunek i swą moc, gdyż naginany jest w sposób dowolny odpowiednio do zapotrzebowań elit rządzących mocarstw zachodnich. System prawny pozbawiony został swych zasad i podstaw etycznych. Wiele historycznie sprawdzonych kanonów prawnych zostało zastąpionych przez surogaty koniunkturalne, mało wartościowe, niegodne społeczeństw cywilizowanych.

Człowiek stał się przedmiotem kupna i sprzedaży, jest wystawiany na rynkach współczesnych niewolników. Celowo uśmiercane są osoby dorosłe, a nawet dzieci, aby można było wykorzystać ich organy dla przeszczepienia chorym bogaczom lub ich potomstwu, gdyż jest to również biznes, który przynosi mordcom olbrzymie korzyści. Mocarstwa zachodnie w sposób arbitralny i niczym nieskrępowany dokonują podbojów, grabieży i zniewoleń słabszych militarnie narodów, jeśli to tylko odpowiada ich partykularnym interesom.

Lęk przed przyszłością, poczucie beznadziejności, niemocy, odosobnienia, pesymizmu paraliżuje wyzwolenicze poczynania uciskanych i wyzyskiwanych klas i narodów. Mimo tego ludzie pragną zachować swą niezawisłość indywidualną i narodową, swą wolność, intymność, swą specyficzność obyczajową, kulturową i cywilizacyjną. Spragnieni są solidarności z innymi ludźmi i narodami, chcą nowych, lepszych, doskonalszych, a nie gorszych warunków swego istnienia.

Należy więc dokonać radykalnej rewaloryzacji dotychczasowego systemu wartości, zachowując przy tym te wartości, które pełniły trwale pozytywne funkcje w życiu jednostkowym i społecznym i równocześnie trzeba odrzucić zarówno stare jak i nowe negatywne, szkodliwe ideały i wzorce postępowania i zachowań, niekorzystne dla jednostki i dla całych narodów, dla ludzkości. Wszak chodzi o uczyłowienie ludzi i narodów poprzez wszechstronną, twórczą aktywność we wszystkich rodzajach pracy fizycznej i umysłowej.

Kryzys prospołecznych wartości moralnych i humanitarnych powinien dopingować do intensywnego tworzenia nowego, doskonalszego systemu wartości. Gdyż jeśli nie zostanie ukształtowany taki niezbędny postępowy nowy system

wartości, to ludzie utracą resztki wiary w sens swego istnienia. Nowa prospołeczna moralność, nowy doskonalszy, realistyczny, konkretny humanizm sprzyjałby przywróceniu człowieczeństwa samemu sobie, człowieka człowiekowi, człowieka własnemu narodowi, a także człowieka całej ludzkości. Jednakże powinien to być system wartości zdecydowanie doskonalszy, bardziej postępowy, aniżeli ten, jaki obecnie obowiązuje w kapitalistycznych społeczeństwach.

Represyjne poczynania mocarstw zachodnich zmierzają do zdobycia dominacji nad całym światem. Stanowi to realne zagrożenie zarówno dla jednostek, jak i dla wielu narodów oraz dla całej ludzkości. Imperialistyczne agresywne tendencje wyprane są z wszelkich zasad moralnych, utraciły one już dawno resztki humanizmu. Właśnie dlatego niezbędne jest ukształtowanie rzeczywiście cennych wzorców i ideałów nowego humanizmu, które głosiłyby, że człowiek dla człowieka stanowi najwyższą wartość, jest godzien szacunku, że będzie współpracownikiem, przyjacielem, współtwórcą, miłośnikiem i obrońcą prawdy, uosobieniem najlepszych cech ludzkich.

Nowy humanizm przestrzega przed możliwością pogrążenia się świata w bezdennej przepaści amoralności, przed konserwatyzmem i wstecznością, przed chaosem ekonomicznym i niepohamowaną eksploatacją ludzi pracy najemnej oraz całych narodów, przestrzega przed wszelkimi negatywnymi właściwościami kapitalistycznych stosunków społecznych. Nowy humanizm nawołuje do wzmożenia krytycznego stosunku wobec jakichkolwiek prób narzucania siłą nowych zaborczych porządków społeczno-politycznych o zabarwieniu globalistycznym.

Dla nowego humanizmu najwyższą wartość stanowi życie ludzkie, życie godne, afirmatywne, kreatywne, dostatnie i szczęśliwe. Nowy humanizm pragnie, aby postęp naukowy, techniczno-technologiczny służył dobru ludzkiemu, pomyślności całej ludzkości, aby sprzyjał efektywnej realizacji zasady sprawiedliwości społecznej. Chodzi o to, aby prawda powszechnie zaważadnęła ludźmi, aby utrwały się i rozkwitały godne treści i światłe cele życia ludzkiego, aby życie człowieka nabierało coraz większego sensu. Nowy humanizm pragnie, aby życie rodzinne sprzyjało troskliwemu i prawemu wychowywaniu potomstwa, aby szkoła stała się miejscem nauczania i przekazywania wiedzy, przyswajania uczniom właściwych postaw, ideałów głęboko moralnych i humanitarnych, aby wpajała szacunek dla pracy i twórczych poczynañ ludzkich, aby kształtowała prospołecznie zaangażowaną osobowość młodzieży. Szkoła powinna zaszczepiać młodzieży odrazę i sprzeciw wobec wszelkich form fałszerstwa, obłudy, zakłamania, przemocy, zniewalania, eksploatacji i ciemnienia. Szkoła powinna uczulać uczniów na wszelkie niebezpieczeństwa zagrażające biologicznej egzystencji ludzkiej, na próby ograniczania wolności ludzkiej, na poczynania hamujące postępowy rozwój ludzkości.

Sumienie ludzkie potępia agresję, przemoc, amoralne zachowania, przestępstwa, morderstwa dokonywane zarówno przez jednostki, jak i państwa. Ludzie

osądzają separatyzm, bezmyślność, ograniczania prawa człowieka do życia i korzystania z przysługującej mu wolności w jej wielowymiarowych postaciach. W tym kontekście pojawiają się nowe ujęcia, nowe potrzeby, nowe dążności do twórczego kształtowania sprawiedliwych stosunków międzyludzkich między narodami, międzynarodowego systemu prawnego gwarantującego równoprawność wszystkich ludzi, narodów i ras. Chodzi o umacnianie ludzkiej solidarności, godności oraz stwarzanie sprzyjających warunków dla dalszego postępowego rozwoju różnorodnych dziedzin życia społecznego i indywidualnego, dla doskonalenia moralnego i duchowego, dla pogłębiania i poszerzania humanizmu w stosunkach międzyludzkich.

Nowy humanizm postuluje realizację takich wartości, jak: życie ludzkie, pracę, wolność, równość, pokój, moralność, aktywność, szacunek i równocześnie z tym przewycięzanie egoizmu, zaborczości, agresywności, nienawiści, zawłaszczania dobytku innych ludzi i narodów, bezprawia, samowoli, ciemnienia, wybujałego hedonizmu, bezmyślnego konsumpcjonizmu. Nowy humanizm afirmuje wszystkie wartości ludzkie zapewniające wolne i lepsze życie, nieustanne doskonalenie zasad moralnych i wzrost człowieczeństwa.

Tylko ludzie światli są w stanie upowszechnić szlachetne idee i wartości, przy czym tworzenie i kodyfikacja nowego humanizmu czyni ich rzeczywiście szlachetnymi¹.

Przełożył z języka serbsko-chorwackiego Henryk Pisarek

Автор резко критически оценивает гуманные идеалы господствующие сейчас в США и в ведущих Западных государствах. Под лозунгом противодействия „гуманитарной катастрофе”, они фактически усиленно содействуют её реализации не только у себя, но и в подчинённых им странах. Яркая деформация гуманных образцов должна мобилизовать противников буржуазной идеологии к созданию новой, противоположной, более совершенной, действительно гуманной системы ценностей.

¹ Praca została napisana 1 listopada 1999 roku.